

TURISSA

Número 21. Abril de 1996. Any VII. 2a època

Preu: 250 PTA

*Tirant a bateig a can Barber
el 24 de juny de 1931*

Jornades Culturals de Sant Jordi 1996

Setmana del Medi Ambient · Setmana del Llibre Infantil i Juvenil

- 20.04 17.00 h.** Casa de Cultura, **FESTA DE PRIMAVERA PER ALS JUBILATS**. Berenar i ball pel DUO SMOKING.
- 21.04 18.00 h.** Església Parroquial, **CONCERT DE SANT JORDI**, per la CORAL TOSSENCA.
- 22.04** **CONCURS DE RAMS DE FLORS**
De les 16.00 a les 18.00 h., a la Casa de Cultura, recollida de rams.
A les 19.00 h., a la Sala d'Actes de la Casa de Cultura, lliurament dels premis.
Els rams han de ser elaborats amb flors naturals. Hi haurà dues categories: flors de bosc i flors de jardí, sense poder barrejar les flors de bosc amb les de jardí.
Hi haurà tres premis per a cada categoria i un record per a tots els participants.
L'exposició romandrà oberta fins al dia 26, diàriament de les 16.00 a les 20.00 h.
- 23.04** **SANT JORDI**
Des de les 10.00 h. a la Plaça d'Espanya, fira de llibres i roses.
- 18.00 h.** Capella de Sant Miquel, missa en honor de Sant Jordi.
- 18.30 h.** Plaça de l'Antic Hospital de Sant Miquel, audició de sardanes per la cobla BLANES ORQUESTRA.
- 20.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, presentació del llibre PANDORA AL PARADÍS BLAU d'Antoni Pastor i Foraster, a càrrec de l'escriptor LLUÍS MUNTADA.
- 28.04** **APLEC DE LA MARE DE DÉU DE GRÀCIA**
- 09.00 h.** Sortint de la Terminal, marxa a peu a la Mare de Déu de Gràcia, organitzada pel Centre Excursionista Tossenc.
- 13.00 h.** Missa a la Capella de la Mare de Déu de Gràcia.
- 14.00 h.** Arrossada popular. Per participar a l'arrossada, cal inscriure's a la Casa de Cultura, de 16.00 a 20.00 h.
Cal portar plat, got i coberts.
- 29.04 19.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, conferència "INVASIÓ DE LA MEDITERRÀNIA PER LA CAULERPA TOXIFOLIA" per QUIQUE BALLESTEROS.
- 01.05** **FESTA DE LA SANTA CREU**
- 12.00 h.** Església Parroquial, Ofici Solemne amb acompanyament d'orquestra.
Seguidament, processó i benedicció del terme.
- 13.30 h.** Plaça d'Armes de la Vila Vella, sardanes.
- 17.00 h.** Sala d'Actes de l'Ajuntament, repartiment dels premis del Concurs de Creus de Flors.
Seguidament, commemoració dels 25 anys de la COBLA GENISENCA i estrena de la sardana "TOSSA A SANTA CREU" d'en MIQUEL TUDELA
- 18.00 h.** Plaça d'Armes de la Vila Vella, audició de sardanes.
Els actes d'aquest dia són a càrrec de la COBLA GENISENCA.
- 20.00 h.** Casa de Cultura, inauguració de l'exposició "LA SELVA 2000 ANYS D'HISTÒRIA", produïda pel Consell Comarcal de la Selva.
- 03.05 19.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, conferència "METEOROLOGIA I MEDI AMBIENT" per ALFRED RODRIGUEZ i PICÓ.
- 04.05 09.00 h.** Pinacoteca Municipal, **CONCURS INFANTIL I JUVENIL DE PINTURA RÀPIDA** per als nens de l'Escola Ignasi Melé i Farré, organitzat per l'APA.
- 05.05 09.00 h.** Platja Gran, **CONCURS DE PESCA INFANTIL I XOCOLATADA**, organitzat per la S.D.P.M. Turissa.
- 09.05 19.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, conferència "LLEGENDES DE TOSSA" per Vicenç Esteban i Darder.
- 10.05 22.30 h.** Cinema Montserrat, estrena de "LA DAMA ENAMORADA" de JOAN PUIG i FERRATER, pel grup de TEATRE XIXANET.
- 11.05 18.00 h.** Cinema Montserrat, segona representació de "LA DAMA ENAMORADA" de JOAN PUIG i FERRATER, pel grup de TEATRE XIXANET.
- 12.05 09.00 h.** Sortint de la Terminal, FESTA DE LA BICICLETA organitzada per l'APA.
- 13.05 19.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, "ALLÒ QUE VA PASSAR", per CESC SERRAT, rondallaire.
- 15.05 19.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, "CONTES AMB EL JOAN", l'antic art de contar contes per JOAN LARA.
- 17.05 20.00 h.** Sala d'Actes de la Casa de Cultura, presentació del llibre "MEDITERRÀNIA, ONATGES TUMULTUOSOS", pel seu autor BALTASAR PORCEL.
- 18.05 19.00 h.** Pinacoteca Municipal, inauguració de l'exposició "ANEM A VEURE LLIBRES", organitzada pel Servei del Llibre del Departament de Cultura de la Generalitat.

Dos amics de Tossa: Joan Ainaud i Nèstor Luján

JOSEP M. AINAUD DE LASARTE

L'any passat s'ha endut dues persones que estimaven Tossa i la seva gent des de feia molt de temps. Eren Joan Ainaud de Lasarte (nascut a Barcelona el 1919 i mort el dia 5 de novembre) i Nèstor Luján (nascut a Mataró el 1922 i mort el 22 de desembre).

Tots dos s'havien relacionat amb Tossa des de feia molts anys: Joan Ainaud des d'abans de la guerra, quan hi estiujava amb els seus pares i germans, i Nèstor Luján, que hi arribà de jove, als quaranta anys. Joan Ainaud, excel·lent coneixedor de l'arqueologia i de l'art, havia col·laborat en les recerques de la Vil·la Romana amb el doctor Albert del Castillo i fou una de les per-

sones que més ajudà a fer possible el Museu de la nostra vila. L'any 1957 va publicar un llibre, "Tossa", -titulat així, senzillament,- en moltes edicions: anglès, francès, alemany i castellà, amb unes bones fotografies de Fazio, que van ajudar a difondre pel món la imatge de les nostres coses. Però no hi ha edició en català, com ell l'havia escrit. En aquells temps de censura, una publicació d'aquest caire no podia ser feta en la nostra llengua. Joan Ainaud va mantenir tota la vida el record de la Tossa de la seva joventut i a casa seva hi tenia en un lloc d'honor el gravat que féu Xavier Nogués de la nostra vila. No pogué ser present, ja malalt, a l'ac-

te commemoratiu dels seixanta anys del nostre Museu, però hi va trametre la seva adhesió cordial. Nèstor Luján formà part d'aquella fornada d'estiu-jants que van arribar a Tossa els anys quaranta, aconsellats per alguns dels seus amics més grans de la colla de la revista "Destino": Josep Pla, Rafel Bennet, Josep Palau... Joan Perucho i Néstor Luján, amics de la família Coll, aviat s'hi van trobar com a casa i va pronunciar l'any 1985 un inoblidable "Pregó", a la Casa de Cultura, que és un emotiu enfilall de records. Poden tenir la seguretat, l'un i l'altre, que no els oblidarem mai els qui estimem Tossa i la seva gent.

TURISSA

Coordinador

Josep S. Culler

Col·laboradors

Mario Zucchitello, Francesc Fonalledas, Vicenç Esteban, Josep M. Ainaud de Lassarte, Carmen Estévez i Mossèn Enric Costa

Fotografia

Jaume Moré

Capçalera

Gemma Noguera

Edita

Associació Turissa,
Av. del Pelegrí núm. 8 - 17320 Tossa
Telèfon 34 09 05

Impressió

Indústria Gràfica Monserrat, s.a.

Turissa és una revista d'aparició trimestral. No comparteix necessàriament l'opinió i les interpretacions que s'hi publiquen.

SUMARI

2

JORNADES CULTURALS
DE SANT JORDI 1996

3

DOS AMICS DE TOSSA:
JOAN AINAUD
I NÈSTOR LUJÁN

4-5

ARA FA TRENTA ANYS

6

RETALLS DE PREMSA

7, 8, 9, 10

CENT ANYS DE CINEMA

11, 12, 13, 14

SARDANES DE TOSSA:
PUNT I SEGUIT

15, 17, 18, 19, 20

EL SUPLEMENT

LA INDÚSTRIA SURERA
A TOSSA

21, 22

ELS PROBLEMES
ECONÒMICS DE TOSSA
L'ANY 1722

23, 24

BIBLIOTECA
ROALD DAHL

25, 26, 27

NOVA-YORK - NEW-YORK

28

EL RACÓ POÈTIC

29-30

CRISTIANS AUTÈNTICS

Ara fa trenta anys

Repasant revistes antigues, he trobat les primeres Turissa, d'un temps diferent, però amb un contingut bastant similar.

Rellegint varis exemplars, al marge de la crítica fàcil que massa vegades aflora i es manifesta, de les Turisses de la dècada dels 60 -que òbviament eren escrites en castellà- al marge de règims, persones, ideologies i fins i tot d'objectius, intueixo que qui va instaurar la seva publicació l'animava, com ara, la pretensió de donar a conèixer el producte que avui continua essent Tossa.

No crec que vingui dels qui escriuen de tant en tant, sinó que és dels qui de forma habitual hi varen publicar al-

guna cosa referent a Tossa. Penso que ho feien més amb l'esperit de col·laboració o aportació que no pas per pretensions particulars.

Si la memòria no em falla, dels nadius a Tossa que hi vàrem participar, crec que només quedem en Vicenç Esteban, en Joan Bosch i un servidor.

Vull afegir que ningú hi busqui connotacions polítiques, ja que no m'equivoco gaire si afegeixo que per aquell temps, pel que fa referència a mi, encara era considerat "rojo peligroso" i fins que no es va publicar alguna cosa meva hi varen haver friccions d'altura abans de la llum verda definitiva i, òbviament, amb la precensura habitual.

De la fornada amb més nom o prestigi que també varen mullar-s'hi, destacaria Josep Pla, Fèlix Ros, Lope Mateo, Quim Ciuró, Xavier Dalfó i el que encara aguanta, i bé, l'amic Miquel Pérez Capella.

Tots ells, cadascun amb el seu estil, parlant sobre temes diferents, però quasi sempre amb significat tossenc. No hi he sabut veure cap comentari d'adulació, ni molt menys, a l'autoritat local. En canvi, la lloança, no l'adulació, era dirigida a Tossa, com a poble.

El canvi es nota enormement en el que és el poble en sí, però hi ha el mateix comú denominador pel tarannà del tossenc. La diferència que s'adverteix al poble -no em fa res de dir-ho- és

Barques amunt al carrer Pont Vell.

en sentit molt positiu, es nota a les fotografies d'arreu i també a la mateixa gent.

Sota la Torre de les Hores, mig destruïda, malgrat que encara no hi havia gaire cotxes, sobre la terra sense asfalt ni jardí, s'hi veuen no menys de set cotxes mal estacionats que donen una sensació de domini no gens bona.

Ja es parlava de turisme. Es parlava de quines serien les línies a seguir. Es parlava de dificultats, o sigui, que s'ha anat canviant en aquest aspecte, però el fons del problema, si és que realment hi és, no difereix massa. Poc sabem llavors que ens queixàvem sense raó.

Una de les meves aportacions a la Turissa tractava sobre la conveniència de la construcció d'un port. Referint-

El carrer del Portal ara fa trenta anys.

me més aviat als pescadors que a res més. Hi deia que si no s'enllestia aviat, desapareixerien els pescadors, ja que no podien competir amb les poblacions que en tenien. Anys més tard, per desgràcia, això ha succeït. Què hi farem! Ni port ni pescadors. Es repetirà amb el turisme?

En una altra publicació, vaig fer referència a que ara, a l'abril, ja era temps de les cabres i bocs, que escassejaven però que encara n'hi havien. Se'n feia un plat típicament tossenc de gran qua-

La plaça d'Espanya.

litat però, actualment, ja no hi ha possibilitats de trobar-ne ni un exemplar. També comentava les excel·lències del sonso petit pescat aquí i menjat tot sortint de la paella, cuinats de viu en viu. No com ara que s'han d'anar a comprar a la peixateria després d'haver estat subhastats a Blanes.

El paisatge i les persones han millorat molt, però en el canvi de vida hem anat perdent una forma de viure molt nostra i una activitat, la pesca, que ha estat fins determinat moment la font i manteniment de la majoria de la comunitat tossenca.

Ja no veurem mai més -encara en el meu record- les 23 teranyines, els 20 llaguts d'art, els 5 arts d'en terra; sardinals, soltes i palangres. Tot això, una estampa marinera i nostra, que si bé és veritat que no fou de molta riquesa, va ser una forma de guanyar-se la vida. Els homes, esmorçant amb peix del dia a Can Miquel d'es Molí, les dones, rentant a sa riera al matí, remenant a mar a la tarda i, al vespre, tothom a prendre la fresca sobre sa platja.

Estampes reals, imatges inconfusibles, irrepetibles, que no es veuran mai més. La renovació de les persones, les formes de viure diferents, falta de suport manifest a la necessitat clau de fer compatible la duresa de la mar, amb

una manera més fàcil d'enfrontar-s'hi cada dia, que ha portat, això sí, la desaparició de la pesca com a indústria complementària i compatible -potser l'única- amb el turisme, única font actualment, que si venen anys de "sequera" rajará escassa i pobre.

Vol ser una opinió crítica. També confio que el fet obliga a fer un repàs mullant consciències, recordant que l'ideal no existeix i el bo és molt escàs, i personalment crec que si bé el pensament és lliure, l'actuació és sempre un risc a considerar.

No defujo la part de responsabilitat que em toca. Qui sap si em tranquil·litza el fet cert que mai m'he amagat de defensar el port, per convicció, per necessitat vital. Ara, encara estic segur que, un dia no molt llunyà, serà el mateix poble majoritàriament, i on sigui possible, qui el demanarà per al manteniment punter del turisme a Tossa i per al resorgiment del sector pesquer.

TELM ZARAGOZA I RAIG
ALCALDE

Cent anys de cinema

FRANCESC FONALLEDAS

L'any que hem deixat enrere, 1995, ha estat testimoni de moltes celebracions motivades per un fet: la primera projecció amb cinematògraf del film "Arrivée du train à la Ciotat", de Louis Lumière, el 1895. Aquest any, doncs, és considerat com l'inici de la cinematografia, tot i que els primers intents de reproducció visual del moviment hem de cercar-los 4000 anys aC amb les ombres xineses i, posteriorment amb la llanterna màgica de l'alemany Kircher (l'any 1640).

Poc es devien pensar uns i altres l'evolució i el fenomen de masses que esdevindria anys després.

Tossa, poble petit i sempre deficient en comunicacions, tingué un inici força prompte en el cinema, materialitzat en les projeccions que setmanalment tenien lloc al Casino Miramar (a la sala del primer pis on també es feia ball) ja abans de la guerra de 1914. Es tractava de cinema d'episodis degut principalment a Produccions Phaté i Gaumont, que foren els primers en comercialitzar en sentit ampli projectors i pel·lícules.

Títols com "Los misterios de Barcelona" i "Las dos huerfanitas" foren seguits amb gran interès i al llarg d'hiverns sencers, ja que cada setmana es passava un episodi que, en no ser parlat, requeria la presència de narradors o "contadors", que per llur cultura o coneixement d'idiomes, podien entendre els subtítols i l'argument, evitant així la xerrameca i multitud de comentaris a gust de cadascú. També fou habitual la presència d'un pianista, que improvisava temes diversos segons l'acció transcorreguda (s'encarregaren d'aquesta tasca Joan Barber i Joan Darder).

El segon cinema de que tenim notícia és el de Joan Coris —que s'ubicava al mateix indret que després seria el Cine Rovira, al carrer Pou de la Vila—. Aquesta sala fou testimoni de l'arribada del cinema sonor, si bé continuà fent-se necessari que algú narrés en veu alta el que succeïa, ja que el doblatge encara tardaria uns anys a arribar. Feren de narradors en Jaume Canals (més conegut com "es Canari"), i ocasionalment el poeta Manuel Vilà.

Als voltants de 1933-34, Samison Rovira Boada, adquirí a Joan Coris el local de cinema, ja que hi veié un negoci per a tot l'any, mentre que amb la fonda sols era un mes i mig (com torna a ser ara!), renovant-lo i adquirint una nova màquina de projecció amb ajut de Joan Samada, pare de l'actual empresari de cinema de Tossa, en Gaspar Samada.

Ens han explicat que a en Rovira això del negoci del cinema ja li venia de lluny. Essent un vailet, organitzava sessions de llanterna màgica al garatge de casa seva, cobrant cinc cèntims

o un espardenyot vell (per després vendre'l al drapaire), sessions molt animades per als companys de facècies.

Paral·lelament, també hi havia un altre local estable de projecció: el Cine Biel, ubicat als baixos de l'Ateneu, originant una gran competència amb Samison Rovira. El primer tenia exclusiva amb la productora Paramount i el segon amb la Metro. Aquesta sala va patir un incendi a la cabina de projecció i el local va restar molt de temps tancat, el que propicià la consolidació definitiva del Cinema Rovira, ja que l'intent de reobrir-lo no va tirar endavant tot i alguna projecció molt espaiada.

En Rovira anà remodelant i millorant la seva sala, arribant a idear un sistema per no haver d'aturar la projecció per al canvi de bobina, tot i la perillositat que això comportava. Els projectors feien la llum amb carbons (arc voltaic) i el suport de les pel·lícules altament combustible. Tot, però, per al benefici del públic que ja podia veure tot el metratge sense pauses.

"En un rincón de España", rodada a Tossa el 1948, es va utilitzar per primera vegada el primer sistema "nacional" per a la reproducció del color, el "cinefotocolor", ideat per l'enginyer català Daniel Aragonès.

El Cinema Rovira inicialment tenia un aforament per a 400 persones, però l'estiu de 1954 s'hi van realitzar reformes: instal·lació de nous projectors marca Ossa, col·locació de pantalla panoràmica per a poder acollir les produccions en cinemascop (creat el 1953) i la construcció d'un altell que amb 200 places, ampliava l'aforament del local fins a 600 butaques. També s'aprofità per donar pendent a la platea, ja que fins llavors era totalment plana per tal de poder fer-hi balls i altres activitats lúdiques. Durant molts anys, a més del cinema s'hi feia teatre, concerts i balls, ja que l'escenari i serveis adjacents ho permetien.

En aquesta època —anys 50 i 60— el ple gairebé resultava assegurat, for-

mant-se llargues cues i sol·licitant la col·laboració de penyores al lloc "habitual", sobretot per diades festives i de Festa Major. Amb aquest al·licient, als voltants de 1960 s'inicià la construcció d'un nou cinema, el Gaspar, molt més còmode, modern i ampli, amb un aforament de 800 butaques (400 a platea i 400 a l'amfiteatre, per cert molt espectacular en la construcció, car és molt ampli i sense cap suport al mig de la platea). Aquest nou cinema, fou inaugurat el 21 de gener de 1962 amb un doble programa (una de les dues pel·lícules fou "Cimarrón"). Si bé durant un temps el Rovira continuà funcionant, al cap de poc fou tancat definitivament car el mateix públic tossenc preferia veure els films al Gas-

par, que conegué la millor època del cinema —tot i que ja havia sortit la televisió—. Foren els anys del boom turístic i la construcció, que donaren molta vida a Tossa, com ho demostra el fet que hi hagués sessió de cinema dilluns, dimecres, dijous, dissabte, diumenge, vigílies i festius. Gaspar Samada ens recorda que les dobles sessions populars dels dimecres i dijous omplien gairebé l'aforament de la sala.

Entrats els anys 70, l'obertura política ocasionà problemes amb la qualificació de les pel·lícules, més explícites en sexe i violència, el que ocasionava més d'un maldecap per a confeccionar el programa: si les passaves hi havia qui t'ho retreia i si no ho feies, se n'anaven a veure-les a Lloret,

Cine Rovira - Tossa de Mar

De verdaders acontecimientos pueden calificarse todos los programas, que presentamos para esta FIESTA MAYOR.

DIA 29: Definitivamente.... podrá Vd. admirar la superproducción rodada en su mayor parte en nuestra villa de TOSSA

EN UN RINCON DE ESPAÑA

en CINE FOTOCOLOR. Un film que honra la cinematografía nacional, digno de ser visto por todos. ¡Un éxito auténtico!

DIA 30: Una filigrana artística de la FOX

Niñera moderna

con Maureen O'Hara y Robert Young, un éxito apoteósico de fina ironía con el cual hace un par de meses se inauguró el suntuoso Cine ALEXANDRA de Barcelona.

¡El film que Vd. recomendará a sus amistades!

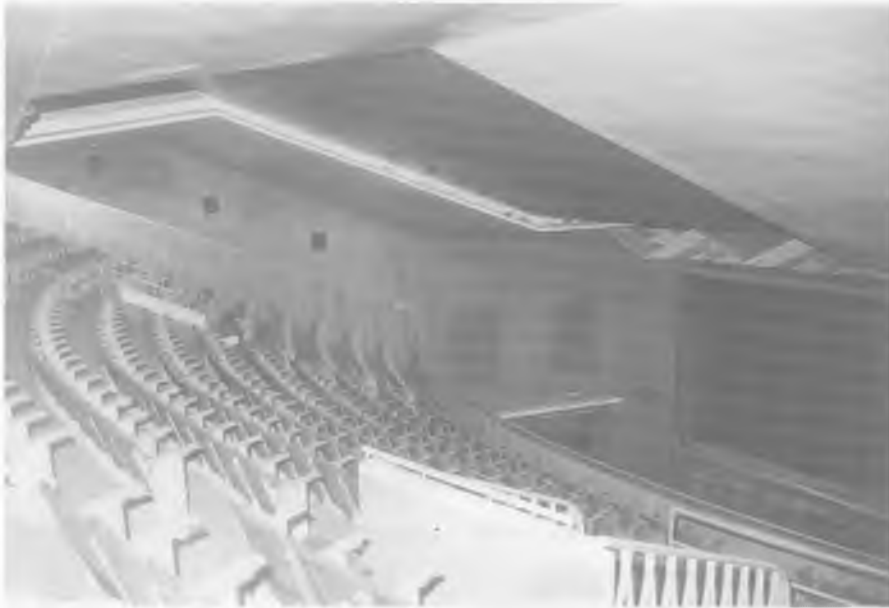
DIA 1: La película METRO de mas envergadura del año

LA CALLE DEL DELFIN VERDE

con Lana Turner y Van Heflyn. Una joya del séptimo arte que si dejare Vd. de verla se perdería lo más grande de la temporada.

NOTA: En cartelera serán anunciadas los complementos de estos programas.

MP BLANDÓN-A BLANES

L'amfiteatre del Cinema Gaspar destaca per les seves grans proporcions.

Pantalla i part de la platea del Cinema Gaspar, tancat des del setembre de 1992.

Blanes o Girona. Aquesta doble moral i per evitar que la gent marxés fora per veure segons quines pel·lícules, va fer que s'obris un nou cinema, el Montserrat, inaugurat el juliol de 1977 amb un aforament prop de les 500 butaques, molt més còmode i bonic. Tossa, comptava una altra vegada amb dues sales estables de projecció. La primera pel·lícula que s'hi passà fou "Rocky".

Poc després, va irrompre sense fre el vídeo, causant –ara sí– una baixada

notable de públic que perjudicà greument el sector d'exhibidors cinematogràfics, que veien sales buides i bars i altres establiments plens a vessar veient la mateixa pel·lícula programada o una de més recent. Tossa no en va ser excepció, però el fet de tenir turisme va poder amortir una mica els efectes, que al final es feren sentir: el Cinema Gaspar tancava les portes el 27 de desembre de 1992 amb un programa doble: "Casado con todas" i

"Línea Mortal", quedant enrere 15 anys d'existència de dues sales a Tossa.

Actualment, tenim la sort de gaudir d'un bon cinema, el Montserrat, quan moltes poblacions del mateix entorn de Tossa ja no en tenen: Lloret, Sant Feliu, Vidreres i també cal agrair que hi deixin fer concerts i teatre, ja que no disposem d'alternativa que tal volta podria ser el Cinema Gaspar –tancat des de fa 4 anys– si l'Ajuntament ho considerés amb el propietari.

Tècnicament, el Cinema Montserrat està provist de dos projectors fixos, ambdós Ossa de darrera generació, tot i que habitualment se n'utilitza un de sol provist amb bombeta de 2500 w amb sistema incorporat de projecció amb única bobina. L'altre projector funciona amb carbons i encara que pugui semblar contracorrent, aquest sistema, ben ajustat, pot oferir una intensitat de llum més càlida i intensa que les modernes llanternes elèctriques. La sala també compta amb el so "dolby stereo". Al costat de la cabina de projecció i en un racó, hi ha dues magnífiques Ossa encara en perfecte estat, a les que hi hem d'afegir una tercera exposada al vestíbul de la sala, testimoni muts d'altres temps amb més afecció al cinema.

Avui en dia, sembla haver-se iniciat una recuperació lenta però generalitzada en l'assistència als cinemes i és que per més vídeos i moderns televisors, res pot suplir l'espectacularitat visual i sonora que les bones sales ofereixen, sense comptar amb la vessant de relació social i comunicació que suposa sortir de casa per anar al cinema.

El propassat 28 de desembre, a Tossa també es va voler commemorar el centenari del cinema, organitzant-se

una projecció a portes obertes de la pel·lícula "Cinema Paradiso", complementada amb una exposició de material cinematogràfic de Gaspar Samada i un acte d'homenatge de que fou objecte per part de l'Ajuntament.

Per finalitzar, vull agrair a Vicenç Esteban tota la informació històrica facilitada sense la qual difícilment hauria pogut reconstruir ni per sobre aquests cents anys de cinema a Tossa, i a Gaspar Samada per tota la visió familiar-professional del sector, que fa possible que setmanalment encara es tanquin els llums i s'obrin les cortines a la llum del cel.luloide. Per molts anys.

L'antic Cine Rovira a l'actualitat. Encara es pot veure la boca de l'escenari i el suport de la pantalla panoràmica. La resta de la sala avui forma part del complex de l'Hotel Rovira com a magatzem.

Vista general del Cinema Montserrat en el concert que hi realitzà l'Escolania de Montserrat, amb un ple a vessar, farà dos anys.

Sardanes de Tossa: punt i seguit

FRANCESC FONALLEDAS I CAPDEVILA

Amb aquesta entrega finalitza el recull que al llarg de dos anys s'ha anat fent de la producció sardanista amb vinculació a Tossa. En aquest període, s'han produït varies estrenes, que per tant no han estat recollides en el publicat fins ara, i també s'han localitzat altres composicions més llunyanes en el temps i fins el moment desconegudes. Per tot això, acabarem aquest treball amb una addenda que reculli tot el no publicat, i un resum per autors que inclou els títols de les sardanes, l'autor de la lletra (si en tenen), i els enregistraments disponibles. Tot això serà el punt i el seguit és el compromís en la recerca i la difusió de totes les obres que localitzem, antigues i recents, que trobaran a Turissa la difusió que es mereixen com a part del patrimoni cultural de Tossa.

ADDENDA

Boix i Pujol, Jaume

(Mollet del Vallès, 13-7-1930)

Inicià els seus estudis al Conservatori Municipal de Música de Barcelona, continuant-los després amb Suñé i López, i els d'instrumentació per a cobla amb Fèlix Martínez i Comín.

Dedicada a Tossa:

- *Mar d'estiu a Salions*, sense data.

Candi i Villanova, J.

En desconeixem la procedència i dades claus, però intuïm que es podria tractar d'un músic component de la cobla-orquestra "Moderna" de Tossa a començaments de segle.

Dedicades a Tossa:

- *Mar Menuda a Tossa* i *Els cars*.

Cirilo, Josep

(Cartagena, 9-8-1869)

(Figueres, 23-5-1949)

Músic i professor vingut a Catalunya amb motiu del servei militar. Va residir uns anys a Tossa, formant part de la "Moderna", amb els següents instruments: flauta, flautí, clarinet, requint, oboè, fagot, saxofon, tenora, tible. Tots ells segons requerís l'obra a executar. El gruix de la seva creació musical esdevé residint a Figueres, amb un estil original per a l'època.

Sardanes: *Falaguera*, *Agraïment*, *Esbojarrada*, *Llaminera*, *Afectuositat*, *Felicitat*...

Dedicada a Tossa:

- *Penya Litus* i *Tornant de cacera*, la primera dedicada a una colla d'amics encapçalats per en "Litus", òbviament un mot, i que tot i no haver pogut aclarir de qui es tractava, sí en tenim la certesa confirmada oralment de que va existir, essent segurament un cap de colla de caçadors i d'aquí el nom de l'altra sardana. No en sabem les dates de composició.

Costa i Nogueras, Vicenç

(Alcoi 1852 / Barcelona 1919)

Compositor i catedràtic de piano del Conservatori del Liceu. Inicià estudis amb Joan B. Pujol, completant-los amb Reber (a París) i amb Pfeiffer i Liszt (a Stuttgart). Esporàdicament residí a Tossa.

Producció musical: Obres per a orquestra com ara *Suite espagnole*, òperes

com *Flor d'ametller* (1901) i *Doña Inés de Castro* (1905), peces per a piano, per a piano i cant com *Tossenques*, i alguna cançó popular com ara *En Santomaro* actualment recuperada de l'oblit mercès a les interpretacions de la Coral Tossenca amb un acurat arranjament del seu director Fidel Aromir.

Dedicada a Tossa:

- *A les noies de Tossa*, composta l'any 1903.

Cullell i Sallés, Josep

(*Tossa, 2-12-1920*)

Nova sardana: *Amics de Tossa*, estrenada per la cobla Ciutat de Girona el 9 d'octubre de 1994 (VII Aplec de la Sardana). Va dedicada als molts amics sardanistes que l'autor té a la vila, essent molt balladora i amb un duo de tenores molt encertat.

Veure Turissa núm. 18, pàgina 35.

mestre Duran ha concebut per al lluitament de l'excel·lent instrumentista de trombó Joan Margalef i que possiblement veurà la llum el proper 29 de juny coincidint amb l'actuació prevista de la cobla-orquestra Selvatana. Encara no té nom.

Veure Turissa núm. 5, 15 i 17, pàgines 14, 20 i 38 respectivament.

Frigola i Fajula, Narcís

(*Castelló d'Empúries, segle XIX*)

Músic pertanyent a una llarga nissaga de violinistes, directors, mestres de capella i organistes. De jove va compondre ballables i ja més gran sardanes curtes per a cobla de set músics: flabiol, dos tibles, tenora antiga en fa, dos cornetins i un fiscorn.

Dedicades a Tossa:

- *Sant Vicenç*, no en sabem l'any. Molt possiblement corresponent a l'època de

Rigau i Prats, Enric

(*Girona, 1948*)

Professor de contrabaix format a Casà de la Selva (solfeig i piano amb Pere Mercader) i a Barcelona (contrabaix amb Ferran Sala). Ha estat integrant de l'orquestra Ciutat de Barcelona, Simfònica del Liceu i del Grup Bartók. Exerceix la docència al Conservatori Isaac Albéniz de Girona, el Municipal de Badalona, i a l'Escola de Cobla de Calella (el Maresme).

Dedicada a Tossa:

- *Per a tu, Salions*, no en consta l'any.

Serra i Corominas, Joaquim

(*Peralada 4-3-1907*)

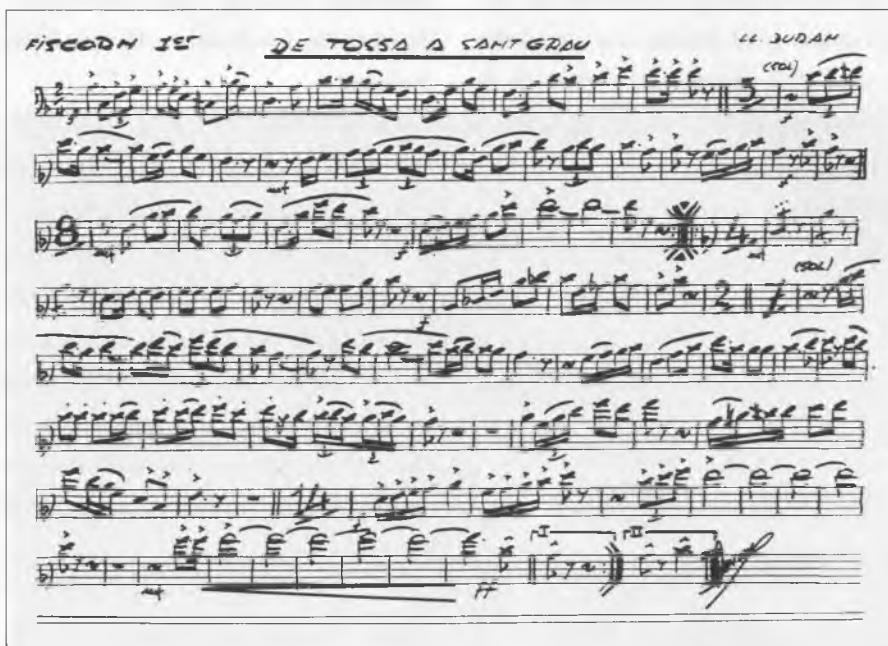
(*Barcelona 17-11-1957*)

Si de Josep Serra i Bonal –pare de Joaquim– hom en diu que fou el geni que materialitzà el pont entre la sardana vuitcentista i la que avui coneixem, el seu fill sabé conjugar el bagatge del pare, amb una espontaneïtat creadora de gran frescor i senzillesa, tot conjugat amb una enorme inspiració, convertint-ho en figura cabdal i lloada per tot l'ambient sardanista. Cada sardana esdevé poesia, recitada gairebé sempre per la tenora, l'instrumentista de la qual tem a Serra no pas per la dificultat tècnica, sinó per la manera de dir, d'expressar passatges a voltes tendres a voltes sobris, elegants cents per cent.

Títols com: *Cant de joia, Vora el rierol, Remembrança, Rocacorba, Roses del brull, Cavalleresca, Endreça, Recordant Vic, A Guissona...* i obres concertants per a cobla com ara *Impressions camperoles, La fira, Puigsoliu, La presó de Lleida, Dansa de fadrins...* palesen tot el saber de Joaquim Serra.

Dedicada a Tossa:

- *Mar Blava* (1929). Aquesta sardana és inclosa en el ballet "Tossa 1914" sobre un llibret de J. Valls i Volart, amb

Duran i Massaguer, Lluís

(*Maçanes, 4-3-1922*)

Noves sardanes: *De Tossa a Sant Grau*, obligada de tenora i fiscorn i estrenada per la Principal del Llobregat en el VIII Aplec de la Sardana de Tossa el propassat 8 d'octubre de 1995. Resta per estrenar una sardana que el

maduresa del compositor, quan es trobava dirigint la Societat Coral Blandense (1879) i qui sap si amb contactes amb el moviment musical tossenc, o amb el mestre organista de la Parròquia (i d'aquí el nom de la sardana).

música dels mestres Francesc Mas, Joaquim Serra, Salas, Francesch, i Cohí-Grau. La sardana és cent per cent descriptiva de les sensacions que la mar produï a Serra, i fins i tot en el fort –o "a baix" com en diuen els músics de cobla– els fiscorns imiten el soroll dels primers motors instal·lats a les barques de pesca.

Serrano i Delclós, Albert

En desconexem l'origen i les dates de naixença i mort. Únicament tenim notícia de que a principis de segle va escriure una sardana titulada *L'arbrada de Tossa* (en algun lloc hem vist escrit "d'en Tossa").

Tudela i Benavent, Miquel

(Albaida, 5-3-1927)

Nova sardana: *Tossa a Santa Creu*. S'ha d'estrenar enguany en la diada de la Santa Creu –u de maig– i servirà per commemorar els vint-i-cinc anys de presència continuada de la cobla Genisenca, de Taradell, a aquesta festa tossenca.

Veure Turissa núm. 20, pàgines 8 i 9.

Xandrich i Crosas, Eduard

(Amer, 6-7-1976)

Músic i compositor, fill de contra baixista de la Principal de la Bisbal, el que segurament fou estímul per a prendre contacte de ben jove amb la música i el que l'envolta. Donà els seus primers estudis musicals amb el compositor amerenc Pere Buxó, continuant amb Francesc Cassú (harmonia i instrumentació per a cobla), Carles Lama i Sofia Cabruja (piano), i amb Miquel Sunyer (harmonia i contrapunt). Actualment, continua els estudis alhora que dona classes de solfeig a Bescanó. Fins avui porta composades 5 sardanes, 3 el 1993 i 2 el 1995. La primera fou *Remença*, estrenada a la seva vila nadiua amb

motiu del I Aplec de la Sardana. Seguiren *Aires sacalencs*, dedicada a Sant Martí Sacalm i *Artés sardanista*, amb motiu del X Sarau Artesenc. Després d'un any d'inactivitat com a compositor, que no pas en quant a estudi i aprofundiment en els coneixements musicals, el 1995 i amb 19 anys, torna a la composició oferint dues noves obres: *Com el peix a l'aigua*, estrenada el 15 d'octubre al XXVII Aplec de les Roquetes per la Principal de la Bisbal –rebuda amb molta acceptació tant per músics com per balladors–, i la que va dedicar a Tossa: *Es Codolar*, estrenada el 8 d'octubre per la cobla Sant Jordi amb motiu del VIII Aplec de la Sardana. Aquesta sardana posa de manifest –en primer lloc– l'amistat i apreciat que té per Tossa i els amics que aquí hi té (el títol el va triar ell i això sol ja ens dona a conèixer que ha gaudit de més d'una estada entre nosaltres), i –en segon lloc– una clara predisposició per a la composició: té inspiració, bona instrumentació, i sobretot, sentit del ritme, tot i no seguir els canons sardanistes tradicionals. En una paraula, el seu estil és actual, però sabent perfectament l'essència de tota sardana: sentit del ritme per fer-la ballable. En ell com en

d'altres joves compositors, tenim la saba nova per a la sardana.

RESUM D'AUTORS

DE SARDANES

RELACIONADES AMB TOSSA

- Aguiló i Blasco, Josep (1888-1958): *Tossa panoràmica* (1949), *El mestre Narcís Darder*.
- Albertí i Busquets, Josep (1919-1995): *Es racó de Tossa* (1949) -1-, *Rosa de Tossa* (1949) -2-.
- Albors i Asins, Antoni (1929): *Aquell trompeta de Tossa* (1991) -3-.
- Boix i Pujol, Jaume (1930): *Mar d'estiu a Salions*.
- Bou i Geli, Vicenç (1885-1962): *Tossa, flor de mar* (1946) -1- -2-.
- Buscarons i Pastells, Lluís (1913): *L'encís de sa Boquera* (1989).
- Camps i Comellas, Francesc (1934): *L'aplec de Tossa* (1988), *Miralls* (1990).
- Candi i Villanova, J.: *Mar Menuda de Tossa, Els cars*.
- Carcellé i Tosca, Antoni (1904-1983): *El campanar de Tossa* (1962) -4-.
- Casas i Zaragoza, Feliu (1916-1988): *Pensant en ella* (1942), *El celler de can Font* (1945).

- Cirilo, Josep (1869-1949): *Penya Litus, Tornant de cacera*.
 - Coll i Lligora, Josep (1893-1965): *L'illa de Tossa* -5-.
 - Costa i Nogueras, Vicenç (1852-1919): *A les noies de Tossa* (1903).
 - Cullell i Sallés, Josep (1920): *El blau de Tossa* (1986) -1-, *Rebrots tossencs* (1989), *Amics de Tossa* (1994).
 - Darder i Dellonder, Narcís (1861-1944): *sardanes curtes i altra obra* -6-.
 - Duran i Massaguer, Lluís (1922): *En Pep Vila* (1967) -1-, *Enyorada Tossa* (1988), *A l'amic Francesc* (1988), *Tossa, rabeig de Pau* (1990) -7- -8-, *Gràcies Francesc* (1990), *Cant a Tossa* (1991), *Tossa, 5 anys d'aplec* (1992) -9-, *La rosa del Castell Vell* (1993), *De Tossa a Sant Grau* (1995).
 - Figueras i Auladell, Rafel (1907-1989): *El pelegrí de Tossa* (1945) -1-.
 - Frigola i Fajula, Narcís (S. XIX): *Sant Vicenç*.
 - Garreta i Arboix, Juli (1875-1925): *Giverola* -1-.
 - Gravalosa i Geronés, Josep (1882-1975): *Cala Salions* -10-.
 - Juanola i Reixach, Francesc (1891-1968): *Bella Costa Braca* (1958).
 - Lloansí i Marill, Lluís (1914): *Ermita de Sant Grau* (1963).
 - Margalef i Ayet, Joan Manel (1970): *Es cap de Tossa* (1994), *Cor jove* (1995).
 - Mas i Ros, Francesc (1901-1985): *Tossa bonica* -1- -11- (1951), *Record de Tossa* (1965) -12-.
 - Masó i Quer, Josep (1925-1991): *Tossa de Mar* (1985), *Sant Vicenç de Tossa* (1990).
 - Mercader i Andreu, Pere (1885-1969): *Mar Menuda*.
 - Morera i Viurà, Enric (1865-1942): *Tossa, la Vila Vella* -1-.
 - Rigau i Prats, Enric (1948): *Per a tu, Salions*.
 - Rosell i Mestres, Ramon (1894-1971): *Fent coixí* (1959), *L'hostal d'en Coris* (1968) -1-.
 - Saderra i Puigferrer, Josep (1883-1970): *Tossa bonica*.
 - Saderra i Puigferrer, Manel (1908): *Tossa noble* (1993) -13-.
 - Serra i Corominas, Joaquim (1907-1957): *Mar blava* (1929) -14-.
 - Serrano i Delclós, Albert: *L'arbreda de Tossa* (o d'en Tossa?).
 - Soms i Janer, Joaquim (1914): *Aires tossencs* (1988), *Platges de Tossa* (1992), *Catalans* (1992) -15- -16-.
 - Tudela i Benavant, Miquel (1927): *Tossa, cala bona* (1989), *Tossa a Santa Creu* (1996).
 - Viladesau i Caner, Ricard (1918): *Mar de Tossa* (1963) -1-.
 - Xandrich i Crosas, Eduard (1976): *Es Cololar* (1995).
- NOTES:**
- 1- Enregistrada per la Principal de la Bisbal. Audiovisuals de Sarrià ref. 20.1340 (1987) "Sardanes de Tossa". Disc i cassette
 - 2- Amb lletra de Manuel Vilà i Dalmau (1887-1954).
 - 3- Enregistrada per la Principal de la Bisbal. Audiovisuals de Sarrià ref. 25.1529 (1993) "Sardanes d'Antoni Albors, vol. 2" CD i cassette.
 - 4- Existeix antiga gravació en disc de 45 rpm per la cobla Barcelona.
 - 5- Enregistrada per la Principal de la Bisbal. Audiovisuals de Sarrià ref. 25.1553 (1994) "Sardanes de Josep Coll" CD i cassette.
 - 6- Narcís Darder i Dellonder, mereix un estudi detallat i a fons, ja que es conserva gran part de tota la seva extensíssima producció mercès a la cura den Vicenç Esteban i Darder.
 - 7- Lletra del mateix Lluís Duran i Massaguer en la versió original per a cor a 4 veus mixtes.
 - 8- Enregistrada per Els Montgrins ref. OAR4 (1992). Disc del certamen "Cantem Sardanes" organitzat per Catalunya Ràdio.
 - 9- Enregistrada per la Ciutat de Girona. Alternativa ref. ACDO54 (1993) "25 anys de l'Agrupació d'Aplecs de Girona" CD i cassette.
 - 10- Existeix antiga gravació en disc de 45 rpm. per la Barcelona.
 - 11- Amb lletra del mateix Mas Ros.
 - 12- Enregistrada per la Principal de la Bisbal. Audiovisuals de Sarrià red. 25.1539 (1994) "Sardanes de Francesc Mas i Ros" CD i cassette.
 - 13- Amb lletra de Maria París de Brufau.
 - 14- Enregistrada per la Selvatana dins la sèrie "Clàssics de la Sardana" en el volum dedicat a Joaquim Serra (1975).
 - 15- Amb lletra de Maria Serrat i Ragull.
 - 16- Enregistrada per Els Montgrins ref. OAR4 (1992). Disc del certamen "Cantem Sardanes", organitzat per Catalunya Ràdio.

EL SUPLEMENT

MONOGRÀFIC DE LA REVISTA TURISSA. NÚMERO 4. ABRIL DE 1996

La indústria surera a Tossa

VICENÇ ESTEBAN I DARDER

La primera notícia que tenim de la fabricació de taps a Catalunya és la que ens dóna Benet Julià i Figueres al seu treball "La comarca de la Selva i els primers tapers catalans", publicat al Butlletí d'Estudis Selvatans, on diu que el 1739 Grau Esteve-Llach, fabricant de taps a Tossa, té tres tapers francesos que treballen per a ell. Això mostra que, malgrat la manca de documentació o el desconeixement de la mateixa, la fabricació de taps era ben normal a Tossa.

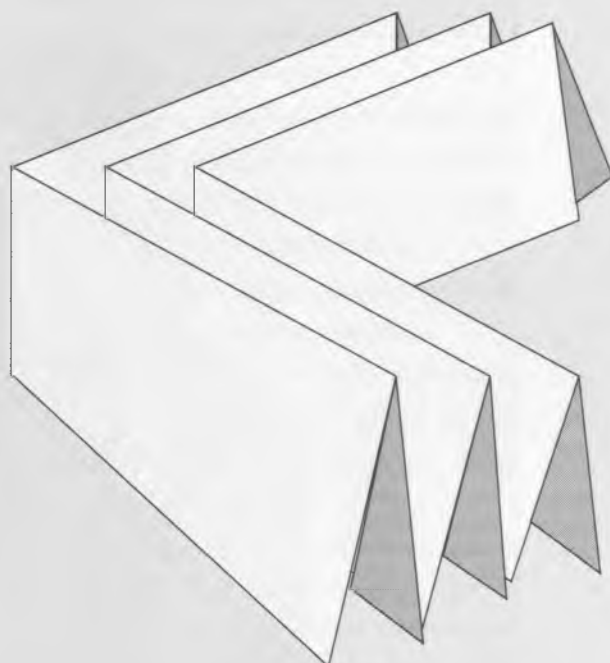
Les serralades que envolten Tossa estan plenes de boscos d'alzines sureres o suros, com simplement s'anomenen a la nostra vila. Fins al primer quart del segle actual, abans de la guerra europea, a Tossa encara hi havia dos paratges on el bosc era verge, on no s'havia tallat mai cap arbre, només s'aprofitava el suro i el sotabosc per fer carbó. Però els arbres eren gegantins i la capa d'humus en el sòl era impressionant. Aquests

Taper amb la seva cadira

A partir d'aquesta edició, la revista TURISSA publicarà en fascicles de 24 planes col·leccionables l'edició facsímil del llibre de D. Enrique Claudio Girbal, "Tossa. Noticias sobre la historia, tradiciones y costumbres", editat l'any 1884 a Girona per la impremta i llibreria de Pacià Torres.

Per procedir a la seva enquadernació, us caldrà plegar la plana impresa pel mig i, en acabat, encaixar les tres formes, observant l'ordre correcte de les planes. D'aquesta manera obtindreu la possibilitat de fer-les enquadernar cosides amb fil, que és la manera més acurada d'acabar l'obra.

Ca l'Aromir l'any 1890.

Pelada de suro a ca l'Aromir.

Treballant el suro.

Grup de tapers.

Operaris de la fàbrica de tapones de D^e Pedro Còris.- Turissà

Operaris de la fàbrica de taps, ja amb maquinària.

Treballadors de la fàbrica de taps de la família Coris.

boscós es trobaven en el Sot de la Ben Complerta, a sota de Cas Federal, i en el Sot de Balsaies de Can Samada. La primera matèria era ben abundant a Tossa i d'una qualitat que superava la de molts altres països.

Podem assegurar que en els segles XVIII i XIX la indústria tapera va ser molt important a la nostra localitat. A l'inici del nostre segle, segons la memòria "La indústria surotapera al Baix Empordà" d'Emili Serrat Banquells, la qual va obtenir el premi "L'Escut Emporità" de la Bisbal l'any 1901 a Tossa treballaven a les fàbriques de taps 296 homes i 46 dones i a la comarca del Baix Empordà hi treballaven 9402 persones. Cal pensar que en aqueixa època, Tossa tenia 1784 habitants, gran part d'ells dedicats a la pesca i a l'agricultura. A la mateixa època, hi havia uns trenta perols de bullir suro i es calcula que cada empresa, més gran o més petita, en tenia un. Hi havia fàbriques importants amb força treballadors com eren les de les famílies Mestres, Madrenys, Torrelles, Coris, Teixidor i Garriga, i d'altres de més petites de caràcter quasi familiar. El suro es treballava de manera artesana, fent-ho tot a mà. La introducció de maquinària va arribar força més tard i va permetre l'entrada al món laboral taper de moltes dones, les quals especialment escapçaven o enrodonien i també triaven els taps.

A les fàbriques de taps es treballaven, en el segle passat, fins a dotze hores diàries. A començament d'aquest segle es va assolir la jornada laboral de deu hores, davant l'esglai

de molts empresaris. A l'hivern, calia treballar a primeres hores del matí, i a les tardes, a la llum de quinquers o llums d'oli. La feina de taper permetia anar vestit acuradament, solien ésser una mica presumits. Solien treballar a tant el miler de taps. Entre tots compraven un diari a cada fàbrica i tenien un lector, al qual després es pagava amb taps que es posaven a grapats a dintre de la gorra i d'aquesta manera no perdien el jornal. Molts dilluns a la tarda, solien anar a fer berenades a alguna casa de pagès, on feien truites saboroses i tenien bon vi de la terra. Tot això, només era possible entre els tapers que podien considerar-se d'una classe elevada entre tot el divers món laboral surer.

La producció tossenca era molt petita i de gran qualitat. Es produïen a la nostra vila des dels petits taps d'ampolla de farmàcia fins als grossos de bóta o garrafa i els trefins del suro més selecte i que taparien les més anomenades ampolles de xampany català o francès.

Les empreses Coris tenien factoria a Londres i les Torrelles a França, Anglaterra i Alemanya.

Durant la guerra europea, del 1914 al 1918, moltes petites empreses que disposaven de poc capital van fer fallida amb la consegüent ruïna de diverses famílies tossenques. Després de l'armistici, a Tossa varen continuar molt poques empreses. Les últimes a subsistir varen ser la de la família Coris i la de la família Garriga. Actualment, a Tossa, la indústria surera només és un record per a tots els que hi van treballar.

Els problemes econòmics de Tossa l'any 1722

MARIO ZUCCHITELLO

La nostra vila ha conegut, al llarg de la seva història, anys i períodes de grans dificultats quan epidèmies, caresties i guerres posaren a dura prova la resistència dels tossencs. Durant els 27 anys transcorreguts entre 1695 i 1722, les desgràcies no arribaven mai soles. La crisi alimentària de 1694-1695, debilità de tal manera la població que obrí de bat a bat les portes a una gravíssima epidèmia. En el breu lapse de tres anys, 1694-1695, moriren 252 persones. Fou el més gran estrall sofert per la vila des de finals del segle XVI. I, a més, les guerres i les tropes famèliques, preponents, sovint sense paga des de mesos, que requisaven tot el que podien, exigiren contribucions tan elevades que arruïnaren l'economia de particulars i de la universitat vilatana.

L'ocupació militar podia durar setmanes o mesos i, quan finalment una companyia o un batalló se n'anava, n'arribava un altre. Soldats alemanys, suïssos i austríacs s'allotjaren a Tossa de 1695 a 1720. I molts també hi moriren de malaltia.

Davant de tantes calamitats, com la compra de blat, les despeses de guerres i de contagis, els nous impostos i el "Real Catastro", les possibilitats eco-

nòmiques de la universitat eren ínfimes i no arribaven, ni de bon tros, a cobrir totes les necessitats. Què podien fer els regidors davant les amenaces i les armes? De res servien les súplices o les declaracions de que les arque de la vila es trobaven en estat llastimós. Quan el 1695 el comandant del regiment francès, que aleshores es trobava a Sant Feliu de Guíxols on destruï l'ermita de sant Elm, va exigir a la nostra vila el pagament de 20 lliures diàries durant tot el mes de desembre (total 620 lliures), els regidors s'esglaiaren i, amb tota bona fe, enviaren, vàries vegades, llurs representants a fi d'exposar la impossibilitat del pagament i suplicar la gràcia. La resposta fou contundent: Si no pagaven es procediria a execucions militars contra la població. Els representants del poble, doncs, no tenien més remei que endeutar-se recorrent a la creació de censals.

Així, any rera any, els debits es van anar acumulant fins que el 1722 la situació esdevingué insuportable, amb paraules dels regidors d'aleshores, la "universitat es trobava exposada a una total desolació i ruïna que havia precisament de cedir en grave perjudici del real servey, del Comú y

particulars de dita vila i de dits sos acreedors,... (i era) en tal extrem ahogada". Devia anualment de pensions (interessos) 361 lliures 6 sous 4 diners per 30 censals el capital dels quals pujava 7.322 lliures 7 sous 8 diners. A més, calia afegir-hi les despeses dels advocats, car els creditors l'havien portada als tribunals.

Si pensem que en aquell temps un jornal de mestre de cases, compresa la vida, oscil·lava entre el de 8 i 10 sous (1 lliure = 20 sous, 1 sou = 12 diners), el de manobre 7 sous i el de mestre fuster 12 sous, vida compresa, ens fem una idea de les dificultats que havien de superar els regidors per sortir-se'n.

És cert que la universitat de la vila, que llavors albergava 564 habitants, comptava amb imposicions pròpies concedides, al llarg del temps, pels abats del monestir de Santa Maria de Ripoll. Però eren escasses, no podien augmentar de forma automàtica un tant per cent l'any, car eren arrendades al millor licitador i fluctuaven contínuament.

Què fer? Després de vàries reunions a la sala del castell i a la presència del batlle, els regidors destacaren la possibilitat de gravar ulteriorment la vila, ja

L'antic edifici de l'Ajuntament al costat de la porta d'entrada a la Vila Vella.

"no poch afligida", i decidiren seguir l'exemple d'altres pobles del Principat on s'havia ofert als creditors una "rehonable concòrdia". Proposaren, bàsicament, prolongar els pagaments sense termini fins a la total extinció del deute i fer-los efectius anualment de manera alternativa: adés les pensions adés es censal o censals extrets a la sort. Per això, posaren a disposició 410 lliures provinents dels impostos sobre l'aiguarent, peix salat i gabella de l'oli. I per evitar reunions amb tots els interessats, que sovint no podien assistir, proposaren elegir dues persones, una per part, amb poders per actuar; el representat dels creditors seria, a més, cobrador, tresorer i pagador alhora. D'aquesta manera, es feia innecessària l'anada a Girona per dipositar els diners a la Taula de Canvi i Dipòsits, i s'estalviarien elevades despeses.

La majoria dels creditors acceptà la proposta i alguns, fins i tot, insistiren per tal que no es perdés més temps. D'altra banda, no podien obrar diversament. Ja havien experimentat la via legal sense cap resultat i, ara, almenys, els regidors els havien tranquil·litzat, tot i la inseguretat sobre la data de cobrament. Era evident, però, que els que no acceptaven la "concòrdia" cobrarien al final, després de molts d'anys, o... a les calendes gregues.

El 30 de març de 1723, en presència del notari, dels representants de les dues parts i de nombrosos veïns, es féu la primera extracció a la plaça pública. Hom posà en una bossa 18 rodolins amb els noms i cognoms dels creditors que havien firmat la concòrdia i un noi menor de 9 anys, fet el senyal de la creu, n'extragué un que deia: "Joan Vidal y Samada censal de pensió

catorse lliuras y preu dos centas vuytanta lliuras" i, tot seguit, un altre: "Baldiri Dalmau y Cassaní censal de pensió desaset lliuras quatra sous y preu tres centas quaranta quatra lliuras." Els noms foren llegits en veu alta i intel·ligiblement a la plaça, davant de tothom.

Desconec l'any exacte en què la universitat amortitzà el deute. Podem, però, suposar que no es perllongà més enllà de la dècada dels cinquanta.

L'any 1722, eren magnífics regidors de la vila en Pere Jalpí Moragas, en Pere Damià Moré, en Pere Ruhira, Salvi Pujals i Jaume Blanch Bahell. Dom Fèlix de Vilaplana, abat de Santa Maria de Ripoll, autoritzà l'operació.

El meu agraïment a la família Aguilar-Coris per haver-me facilitat la documentació.

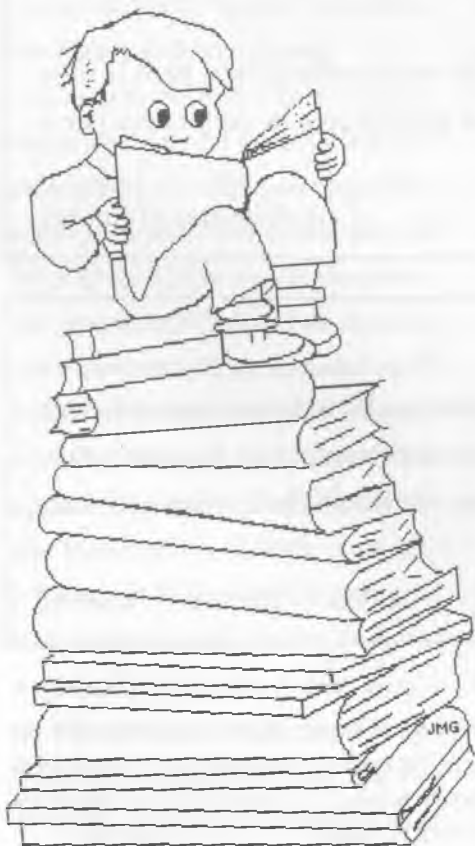
Biblioteca

CARMEN ESTÉVEZ LAMIGUEIRO

La Biblioteca Municipal de Tossa ha iniciat una campanya d'incentivació a la lectura adreçada als nens i joves de la vila a partir de la confecció periòdica de guies de lectura, les quals promocionaran l'obra dels principals autors de llibres infantils i juvenils.

Aquestes guies són un recull de tots els llibres d'un autor concret o d'un tema específic que hi ha a la Biblioteca i poden ser un eficaç mitjà per incentivar la lectura i dinamitzar el servei de préstec de la Biblioteca.

La primera guia de lectura l'hem dedicat a un dels autors contemporanis més representatius de la literatura infantil i juvenil, indiscutible mestre i renovador del gènere: Roald Dahl. Les seves històries, plenes de fantasia i humor irònic, fascinaran als petits i als no tan petits.

ROALD DAHL va néixer l'any 1916 a Landaff (País de Gal·les) i va morir a Oxford el 1990. Fill de pares noruecs, va passar la seva infantesa a Anglaterra i de molt jove, amb un gran esperit d'aventura, va anar a viure a l'Àfrica. Durant la Segona Guerra Mundial va ser pilot de la RAF (aviació anglesa) i, basant-se en les seves experiències de guerra, començaria la seva carrera d'escriptor (*The Gremlins*, 1942). Tot i que va escriure diverses narracions adreçades a lectors adults (*Bes bes*, *El meu oncle Oswald*, *Històries extraordinàries*,...) és especialment en el camp de la literatura infantil i juvenil on destaca l'obra de Dahl. Enginyós, divertit, dotat d'una explosiva imaginació i d'un particular estil satíric, l'autor està considerat com un indiscutible mestre dels llibres per a nens.

"*En James i el préssec gegant*" (1961) va ser la seva primera novel·la per a infants; la segona, "*En Charlie i la fàbrica de xocolata*" (1964) assoliria un gran èxit mundial i ha estat considerada com una de les millors obres infantils de tots els temps (*Sunday Times*).

Des de llavors i fins la seva mort, va escriure molts altres llibres, guanyant prestigiosos premis internacionals i consolidant-se com un dels autors de literatura infantil i juvenil més populars i més llegits del segle. Els seus llibres, amb històries plenes de fantasia i humor, sorprenen i diverteixen sempre. A les seves narracions, Dahl és un apassionat defensor de la intel·ligència i de l'astúcia dels nens, els quals, moltes vegades, han d'enfrontar-se a uns adults impresentables (que solen aparèixer caricaturitzats d'una forma ridícula), que són incapaços de comprendre els petits.

BIBLIOGRAFIA*:

Agu trot, L'autopista, Les Bruixes, Charlie i el gran ascensor de vidre, Charlie i la fàbrica de xocolata, Els Culdolla, Danny, El campeón del mundo, El dedo mágico, Dos fábulas, El gran amic gegant, En James i el préssec gegant, Matilda, La meravellosa medecina d'en Jordi, El Nen: contes d'infància, ¡Qué asco de bichos! y el cocodrilo enorme, El rector de Nibleswicke, El superzorro.

*Aquests llibres els podeu demanar en préstec a la Biblioteca Municipal de Tossa.

AGU TROT

Hi havia una vegada un senyor que es deia Hoppy i tenia un pis que estava a sobre del pis de la senyora Silver i ella tenia una tortuga. Cada dia la senyora Silver anava a visitar la seva tortuga que es deia Alfie i com pensava que tenia fred li va comprar una caseta molt maca. Un dia el senyor Hoppy li va tirar una corda amb un foli on li deia com es podia fer gran la tortuga, perquè era molt petita. Després, el senyor Hoppy des de casa seva va llençar un pal de caçar tortugues i va agafar l'Alfie i, com que tenia una altra tortuga més gran, la va canviar per aquesta tortuga. La senyora Silver es va posar molt contenta quan va veure que la tortuga era més gran i li va agradar tan l'encanteri que havia fet el senyor Hoppy, que al final es van fer "novios" i es van casar.

Esther Gascon Vilar (9 anys)

MATILDA

Matilda és un llibre molt amè i divertit. Tracta d'una nena amb gran intel·ligència, però els seus pares la tracten d'inútil i ella els odia. Quan comença a anar a l'escola troba una amiga i totes dues tenen grans aventures.

El seu escriptor, Roald Dahl, és un mestre de la literatura infantil. Ha escrit molts llibres, però la seva obra més destacada és *Charlie i la fàbrica de xocolata*, que ha estat elegida com la millor obra per a nens escrita mai.

Cruz Manzano (14 anys)

EL NEN: CONTES D'INFÀNCIA

A *El Nen*, Roald Dahl ens explica tot allò que recorda de la seva infantesa. Hi trobem situacions molt divertides i d'altres no tant; però, al cap i a la fi, reflecteixen perfectament la infantesa d'aquest autor. Aquest és un llibre molt entretingut, tant com ho són la majoria d'obres de Roald Dahl, obres que l'han convertit en un dels autors més llegits d'aquest segle.

Xavier Baquero (14 anys)

ACLARIMENT

Els fullets de la impremta es van menjar una paraula essencial en l'escrit "El plaer de llegir: alguns suggeriments per estimular els nens cap a la lectura", publicat al número anterior de la revista *Turissa*, fet que va traspasar tot el meu esperit de bibliotecària. On deia "els llibres han d'estar en tot moment al seu abast, a l'escola, a casa...", havia de dir, naturalment, "els llibres han d'estar en tot moment al seu abast a LES BIBLIOTEQUES ,a l'escola i a casa..." C. Estévez.

Nova-York

New-York

JORDI MALLAFRÉ

Desembre 1995

Nova York, capital del món, està situada a 40.58 latitud nord i a 5 hores 8 minuts a l'oest de Greenwich. El clima és molt variat i extremat, molt fred a l'hivern i molta calor a l'estiu. Té una població d'uns 16 milions d'habitants a més a més d'uns 7 milions de població flotant. Està dividida en cinc grans districtes: Queens, Brooklyn, Manhattan, el Bronx i Staten.

L'origen de Nova York s'ha de buscar a primers del segle XVII, exactament fou l'any 1626 quan tingué lloc una de les transaccions comercials que farien època. El que avui és Manhattan fou comprat pels holandesos als indis nadius per mercaderies valorades en 25 dòlars americans. Fou precisament aquí, fa 369 anys quan tingué lloc aquesta transacció. Paradoxalment, avui Wall Street és el centre econòmic i financer del món. El nom de Wall Street ve de quan des de Nova Anglaterra, els anglesos seguien la costa direcció sud. En previsió, els holandesos aixecaren un mur que esdevindria famós com a defensa. Poc

després, els anglesos atacaren i els holandesos foren derrotats. El nom de Nova York l'adaptaren els anglesos procedents de la ciutat anglesa del comtat de York, capital de Yorkshire.

L'estàtua de la Llibertat, la més fotografiada del món, està situada a l'entrada del port de Nova York. Fou construïda l'any 1886 a l'illa de Betton, avui Illa de la Llibertat, i fou un regal de França al Centenari de la Declaració de la Independència Americana. L'enorme monument de 46 metres d'alçada simbolitzant la deessa de la Llibertat, fou dissenyada i construïda a França i els càlculs de la seva estructura d'acer, obra de l'enginyer Gustave Eiffel.

Una de les estampes típiques novaiorquines és el fum que surt de les voravies, cables de telèfon, de la llum són soterrats. En els dies més freds de l'hivern, l'única solució de neteja i calefacció a base de gas a pressió.

Considerada la vuitena meravella del món modern, s'aixeca majestuosament al cor de Manhattan la silueta de

l'Empire State. Acabat l'any 1931, ha estat fins fa 23 anys l'edifici més alt del món. Setanta-set ascensors automàtics donen servei a aquesta muntanya d'acer i més de cinquanta milions de turistes han estat a la seva cúpula. La vista des del seu mirador situat al pis vuitanta-sis, a tres-cents vint metres d'alçada, fa que els altres gegants es vegin petits.

El World Trade Center (Twin Towers, que vol dir torres bessones), amb cent deu pisos i quatre cents quaranta metres d'alçada, han estat fins fa poc les més altes del món. Ara són superades per Sears Trade de Xicago, amb cent vint-i-cinc pisos i quatre-cents noranta metres d'alçada. Es necessitaren set anys per a la construcció d'aquestes torres (1966-1973). La planta d'observació està situada en el pis cent set.

Sobre el nivell del carrer i entre els carrers 32 i 34 West, a la Setena Avinguda, s'aixeca el Madison Square Garden que és el centre d'esports de la ciutat.

La ciutat de Nova York és el centre cultural dels Estats Units. El Museu d'Art Modern, conegut mundialment, nasqué l'any 1929 i les seves col·leccions provenen la majoria de donacions particulars. El museu està considerat com entitat privada i era dirigit per personalitats de la vida social americana com Nelson Rockefeller i Jacqueline Onassis. És considerat autèntica universitat de l'art modern. No està limitat a la pintura només, sinó a tots els estils de l'art visual com decoració, escultura... Fa quinze anys que és féu una mostra contemporània i molt significativa: El Guernica de Picasso. L'entrada de tots els museus és gratuïta.

El novaioquèns menja malament i amb presses. Buscar preus mòdics i menjar raonablement només és possible a Xinatown i Little Italy on es pot menjar francament bé. Però a Little Italy en molts restaurants els preus es disparen.

Entre els dos-cents quaranta-un parcs que hi ha a la ciutat, Central Park és el més conegut i és l'autèntic pulmó de Manhattan.

Cap al sud-est de Nova York es troba el barri de Richmond, a l'illa d'Staten, on l'americà mitjà ha pogut compaginar la ciutat amb la natura, vivint en cases unifamiliars.

Prop de Washington Square es troba Greenwich Village. Aquí es poden admirar molts edificis notables com la Taverna dels Artistes, fundada pel guerrerenc Salvador Dalí.

A l'entrada del port de Nova York, unint l'illa d'Staten i Brooklyn, s'aixeca la figura geomètrica del pont Verrazano. És el pont suspès més gran del món amb una llum de 1298 metres, construït l'any 1964. Però, potser la silueta més coneguda sigui el famós pont de Brooklyn que fou el segon que es va construir a la ciutat de Nova York. La seva figura ha inspirat artistes i moltes seqüències cinematogràfiques.

Rockefeller Center és potser el grup de gratacels antics més important. L'edifici central s'aixeca a 72 pisos sobre el nivell del carrer. Té un edifici a cada costat formant un cul de sac amb jardins i fonts. I a l'hivern hi ha una pista de

Catedral de Sant Patrici des de Rockefeller Center.

gel on s'hi pot patinar encara que no tinguis patins, ja que es poden llogar pel mòdic preu de \$5 i, com jo mateix, caure de nassos més d'una vegada.

Visitar Nova York per Nadal és quelcom diferent de la resta de l'any. Tan els magatzems com les botigues ostenten la presència d'un Santa Claus.

I si és insòlit de dia, encara és més insòlit Nova York de nit. Mai millor dit, "la ciutat mai dorm". Basars, cinemes, teatres s'anuncien a Broadway, el carrer de la llum. El carrer W-42 completa la gresca com a carrer del sexe que és, teatres, cinemes de sexe, sex-shops... Però l'aspecte més corprendor és la vista nocturna des de l'Empire State.

L'any 1967 s'inaugurà la nova Opera Metropolitan House a l'alçada del carrer W-64 i entre la Desena avinguda i l'avinguda Amsterdam, en el nou Lincoln Center; mentre la vella Opera Metropolitan House continua oberta només ocasionalment.

Entre els grans magatzems, destaquen els antics Macy que donaren lloc a una pel·lícula nadalenca: "Miracle on 34th Street". Pel contrari, unes botigues modernes en el Trump Tower milloren nota-

Panoràmica des de l'Empire State Building.

blement aquests establiments ocupant les sis primeres plantes. Aquesta torre es troba al costat est de la Cinquena avinguda, entre els carrers East 56 i East 57. És l'edifici més notable d'aquesta zona de Manhattan, dissenyat per Scutt i Swank Hayden Connel per al rei de la immobiliària Donald Trump. Es tracta d'un gratacels d'ús múltiple amb 68 pisos recoberts externament de vidre fosc. Al costat, a la Cinquena avinguda cantonada carrer East 57, es troba Tiffany's, la joieria més exquisida i elegant. El local mateix és una joia i fou construït l'any 1926 i immortalitzat amb la pel·lícula "Breakfast at Tiffany's" (Es-morzar amb diamants).

Molt més es pot dir de la capital del món, però crec que aquesta petita història és bastant completa i només resta dir:

Nova York, la ciutat que mai dorm!

La cursa dels gratacels

A la dècada dels setanta, la cursa dels gratacels, que havia mort feia quaranta anys, de sobte va renéixer una altra vegada. L'any 1970,

la torre nord del World Trade Center arribà a la seva màxima alçada, 1.350 peus, uns 440 metres i així acabà el regne de l'Empire State als trenta-nou anys de la seva inauguració. La Sears Tower de Xicago, 1.450 peus, (490 metres) quasi arribà en aquesta dècada a la seva completa construcció i el somni de la casa d'en Raskab fou caure en el tercer lloc, Robert Jones de Shreve, Lamb i Harmon decidiren retrocedir. Ell buscà uns pocs enginyers, parlà amb els propietaris i començà a desenvolupar dissenys per afegir onze pisos més a l'Empire State Building. Els seus esbossos eren per arrasar l'edifici existent a partir del 81è pis i després afegir trenta-tres pisos d'estructura nova. Això completaria un total de 113 plantes i 1.494 peus (502 metres) i ocuparia una altra vegada el primer lloc de la cursa. Aquesta addició seria de vidre i metall modern i contindria 300.000 o 400.000 peus quadrats (100.000 a 200.000 m²) d'espai lliure per a oficines. El senyor Jones havia de dir això referent a l'estil: "Crec que seria una mala interpretació fer-lo en l'estil original de l'edifici. Si es vol fer quelcom com això al respecte, seria un error. Per exemple, és el mateix que Chartres, que construïren una torre en estil gòtic antic i més tard en feren una altra en gòtic flamejant."

Unes preguntes romanen sense resposta. Com enderrocar setze pisos a mil peus sobre el nivell del carrer (330 metres)? Com allargar els ascensors fins al nou cim i com allargar les canonades?

Però el pla que es va posar a la primera plana del "The Times" no es portà mai a terme en cap detall i des de la meitat dels setanta s'ha esvaït silenciosament. La fama de l'edifici queda en més que això el rècord de l'alçada actual.

Nova York no és només la capital del món financer. Nova York és una ciutat singular per al novaioquè, l'emigrant i el turista. Nova York és la teva ciutat. Nova York és la meva ciutat!

... I com Washington, la ciutat de tots els pobles!

Tramuntana - Tramuntan?

JOSEP MORENO

Quan bufa la tramuntana
per terres de l'Empordà,
del nord seguint tot el mar,
mou les aigües de les cales.

Vent fort que bat les pinedes
només brandant llurs cimals.
Ve de lluny, de més enllà
de les altes serralades.

Vent bufant a ratxades
que arrenca pedres i sorra
per les contrades on corre,
bufada rera bufada.

Seria als pins impossible
en solitari lluitar
contra la força i embats
del gran enemic temible.

Les copes arrodonides,
pins iguals sense pujar,
disposats contra els atacs
formant així grans catifes.

Quan a Rússia jo vivia,
un estiu jo el vaig passar
a les platges i ran del mar
d'Asov, cap allà al migdia.

Sovint anava a la platja
parlava amb els mariners
de pesca i altres afers,
tot repassant la xarxa.
Tots dos, el noi i jo pescàvem
a les aigües d'aquell mar
ben menudet i tancat,
gòmbits d'escata daurada.

Un jorn de forta ventada,
en un recés, pescadors
ajaguts cara a migjorn
feien petar la xerrada,
sobre pals, veles i barques.
Ni una al mar feinejant.
Tots els pescadors vagant
i la mar orfe de tràfec.

Assabentar-me'n volia;
a un d'ells li preguntí,
què passava aquell matí
sense feina a la badia?
La contesta fou senzilla:
-Avui bufa el tramuntan-.
Tramuntan, en deien allà.
A ca nostra és femenina.

A l'orient, les ventades
són causa del tramuntan
i aquí, a l'Empordà,
ens bufa la tramuntana.

Cristians autèntics

MN. ENRIC

Tertulià (pensador cartaginès, anys 155 al 222), va donar una definició formidable del que significa ésser cristià: "El cristià és un compendi de l'Evangeli".

No crec que pugui expressar-se d'una manera més bonica i real.

Si agafem un grapat de roses i les apretem fort amb les mans, quedarem plens de perfum.

Si agafem l'Evangeli i en fem un resum i ens l'apliquem, la nostra vida tindrà olor de Crist; i els altres, en veure'ns, sabran el què ha d'ésser un cristià.

Sant Agustí especifica els components d'aquest nom:

El cristià és misericordiós amb tothom.

El que no s'altera per cap injúria.

El que es preocupa dels abandonats.

El que fa seu el dolor del seu germà.

El que serveix Déu de dia i nit.

Aquell que té l'ànima neta i la consciència senzilla.

El que té preferència pels béns del cel sobre els de la terra.

El que menyspreua el món per unir-se a Déu.

Potser la doctrina de Tertulià i Sant Agustí es resumiria en el consell que ells mateixos donaven als cristians: "Feu com Crist", i així complireu amb la vostra obligació.

I això, no tenim dret a fer-ho d'amagat, com molts fan per covardia i d'altres per una falsa humilitat: "No podem amagar la llum sota la taula", ens diu el Crist. La nostra fe no pot recloure's en la intimitat de la llar o en el recolliment del temple; el nostre testimoni sovint serà mut, però les nostres obres han d'ésser més eloqüents que les paraules, vivint d'acord amb el que som en qualsevol circumstància, practicant sense regatejar esforç les virtuts cristianes, especialment guardant net el nostre esperit i estimant els altres.

Això ha de brollar d'una intensa vida interior, perquè sense oració no hi ha testimoni.

El testimoni no és quelcom accidental, circumstancial, afegit, sinó que en nosaltres és l'exigència principal de la gràcia de Déu.

I tot, realitzat sota el signe de la humilitat, sense aspirar a superioritats externes, perquè, com Crist, no aspirem a ésser servits sinó a servir; i si això algun dia es fa difícil, mai no podem renunciar a donar aquest testimoni, i sempre amb un somriure.

Vivim en un món en el que la imatge de Crist, més que esborrada, està falsejada (que és molt pitjor): la nostra feina és la de restaurar la imatge veritable del Crist: oferir-la al món.

El cristià ha d'ésser de tal manera que no se'l pugui extreure del seu ambient, ni que l'ambient el transformi d'acord

amb els seus criteris. La seva vida ha d'ésser la vida habitual dels que conviuen amb ell, embolcallada en un to misteriós, produït per la visió del més enllà.

Si no ens féssim presents d'alguna manera en les comunitats humanes, la feina d'evangelització dels ambients resultaria impossible.

La realitat de Crist, nosaltres l'hem de fer actual: en el segle XIII, Sant Francesc d'Assís va despertar un nou entusiasme cristià.

Crist es va retenir en els cristians d'aquell segle. Sant Francesc passava fent semblants a ell mateix els fidels del seu temps. No seria sorprenent veure les múltiples reproduccions de Crist en la conducta dels fidels? Es va arribar a dir (ho diu també Joergensen) que Sant Francesc d'Assís era Jesús que passava de nou.

Aquesta és la nostra feina.

Hi ha un llibre que es titula "Si Crist tornés".

Com trobaria Crist la família, la justícia? Què diria dels joves?

Els capellans, els invitaria a una major perfecció o bé tot just estem a la primera fase: treure'ns del pecat? Si de cas, no ens fiem de les aparences.

Sant Gregori Nicé conta que un prestidigitador corria pels carrers d'Alexandria portant una mona vestida de dona imitant una dona i semblant la confusió entre la gent. Un espectador va tirar-li un grapat d'ametlles i la mona va interrompre la dansa, va estripar els seus vestits, es va treure la careta i va aparèixer la realitat d'aquella mona vestida de dona.

Desconfiem de les imitacions. En els envasos dels productes hi posen el nom o el número de l'operari; avui s'exigeixen garanties quan es compra.

En el nostre viure quotidià, amb quina facilitat la realitat estripa les aparences de la nostra disfressa...!

Lavors es veu la realitat sense falsificacions.

Hi ha catòlics que només duren uns minuts (el temps que triguen les aigües baptismals a assecar-se del seu front). D'altres mitja hora (el temps que dura la missa oïda distretament o des de les escales del temple). Catòlics de conveniències (els oportunistes). S'aprofiten del que poden, però de les normes de vida que haurien de dimanar de la seva fe, no n'hi ha cap que els compromet, perquè viuen al marge de tot. Catòlics fàcils, que no se'ls pot exigir res en el compliment dels seus compromisos. En el fons, quan fan quelcom de bo, pensen que fan un favor a Déu. Retallen els drets de Déu perquè el consideren massa exigent i ells solament estan disposats a donar el mínim i sovint fet de mala gana.

És a ells a qui s'adreça Sant Gregori Nicé quan ens parla de les falses disfresses: així doncs, si algú pretén fer servir el nom de cristià i continua fent la seva pròpia voluntat, repeteix l'exemple que hem dit i es posa una careta de persona sobre el cos d'un animal.

No podem pensar en Crist sense veure-hi en ell: la Justícia, la Puresa, la Veritat, l'allunyament del mal. Ni pot existir un cristià digne d'aquest nom si no participa de totes aquestes virtuts.

Esser cristià vol dir imitar Crist. Cal veure si els nostres pensaments, paraules i obres estan d'acord amb la voluntat de Déu. Tingueu en compte que la voluntat de Déu (ho diu Sant Pau), és la nostra santificació. Una fórmula breu, però de contingut desbordant. Per sentir-la o llegir-la hi estem un moment; per fer-la realitat en nosaltres cal esforçar-s'hi tota la vida sense parar mai.

Vocació universal: la imitació i reproducció de la vida de Crist en nosaltres.

Què bonica que seria la terra si tots els homes s'esforcessin a reproduir, amb la millor perfecció possible, la imatge de Crist...!

Si volem que un pintor o un escultor reproduïxi les nostres faccions sobre un marbre o tela, sabem que haurem d'aguantar amb paciència llargues hores asseguts davant d'ell a fi i efecte que la imatge sigui el més semblant possible a nosaltres.

Jesucrist ha servit de model per a tots els homes. La nostra finalitat no és altra que copiar en la nostra vida la vida de Crist. Esforçar-se per aconseguir la menor diferència entre el model i la còpia.

Un bon camí per acostar-nos a Ell és l'amor a la seva llei i esforç per intentar el compliment exacte d'aquesta llei.

Als Estats Units, el costat de Sierra Nevada, hi ha una ciutat d'uns 30.000 habitants: Reno. Se'n diu "la ciutat del joc". Es diu que és una ciutat preciosa, situada al llarg d'un riu. Sota l'ombra dels arbres, apareixen multitud d'hotels. Els nens juguen amb la sorra amb les seves petites pales i galledes, fent d'arquitectes de mentida.

Però els que juguen de veritat són els grans.

D'un cap a l'altre de la ciutat, cridant en el silenci, les llums publicitàries: casa de joc, més de 500 clients cada dia; sempre obert.

La façana d'una d'elles està recoberta amb 2000 dòlars de plàstic. Quin reclam més formidable enmig de la nit...!

I és veritat: cada cristià porta dintre seu una petita casa de joc. Potser no hi haurà una taula amb una tovalla verda, ni

cartes de pòquer. Ni aquell pot amb els daus d'ivori. Però molts cristians porten a dintre seu una casa de joc. A l'altre costat de la nostra taula s'hi asseu Crist. I, com és lògic, sempre perd. Però per una contradicció paradoxal que es comprèn perfectament, nosaltres perdem sempre que guanyem.

Alguns homes, missa al matí del diumenge i a la tarda, covards en el bar davant les crítiques d'aquells que ja no recorden el Catecisme.

Gent que assisteix pietosament a missa i que a la tarda se n'oblida. Persones que s'ho carreguen tot per passar l'estona.

Cristians pietosos, convençuts, de bona fe, però que no saben on tenen els fills; l'únic que poden constatar és que no són al temple.

Millor que un rètol que digui casa de joc, seria més seriós i important posar-n'hi un altre que pogués dir casa acreditada.

Avui tothom demana autenticitat; si volem fer quelcom de bo, és absolutament necessari que l'autèntic sigui el nostre.

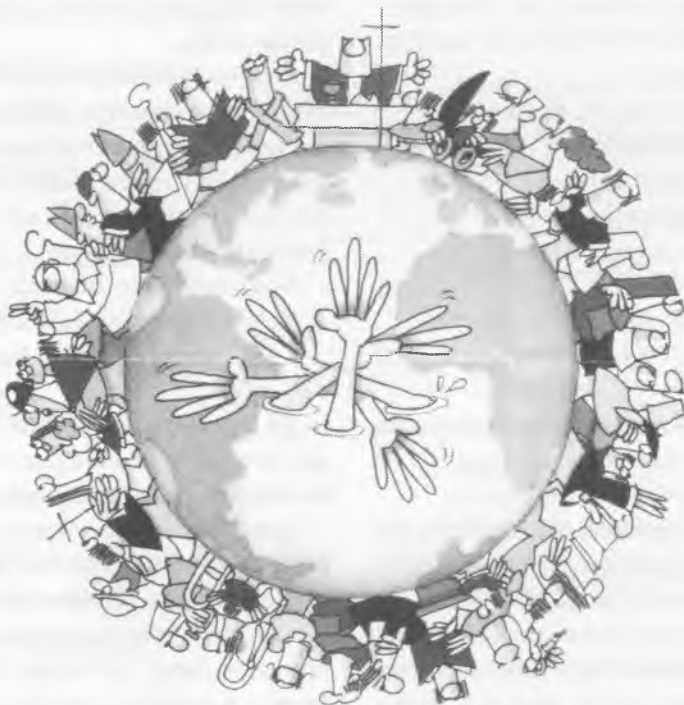
Llavors podríem suprimir moltes pàgines en els diaris de robatoris, violacions en plena carretera, joventut drogada, guerres, injustícies, gent segrestada, assassins... Els grans negocis dels grans, on s'hi alimenten, juntament amb els fills de Satanàs, els mateixos fills de Déu. Cases de joc.

Hem pensat alguna vegada en el canvi radical que faria el món el dia que haguessin desaparegut aquestes cases de joc que tenim en les nostres ànimes els cristians, en les nostres relacions amb Déu?

Us heu fixat en el poc que fem els que diem que som de Déu i que Ell és Senyor de tot? Qui són els que gasten més diners? Els fills de Déu? Els que tenen millors locals, nosaltres? Qui disposa de més mitjans, els cristians? Si ens gastem els diners per ajudar-los a edificar un amagatall on ells i nosaltres puguem ofendre tranquil·lament Déu.

No tan sols els que diuen "Senyor, Senyor" se salvaran, sinó els que fan la voluntat de Déu. Quina és? La nostra santificació. Com? No donant-nos cops al pit, sinó posant-hi el coll.

Si adoptem una postura sincera, de lleialtat a Déu en el compliment de les obligacions que hem contret amb Ell, deixarem estorada la gent del món amb l'esplendor d'una vida viscuda d'acord amb l'Evangeli, feta realitat moment a moment.

Vols col·laborar amb la revista?

Llegeix-la!

Escriu-hi!

Compra-la!

**Posa't en contacte amb nosaltres
si vols col·laborar-hi estretament.**

